

Toelichting partiële herziening peilbesluit polder Bleiswijk, peilgebied 'Bleiswijkse Zoom'

Vastgesteld door de Verenigde Vergadering

Status definitief
Versie 1.0
Kenmerk 2022.10031

Rotterdam, 27 maart 2023

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Inleiding.....	3
1.2. Procedure.....	3
1.3. Leeswijzer	3
2. Gebiedsbeschrijving	4
2.1. Ligging en grondgebruik.....	4
2.2. Watersysteem en peilbeheer.....	4
2.3. Waterkwaliteit en ecologische waarden	6
3. Peilafweging	6
3.1. Beleidskaders peilbeheer	6
3.2. Peilafweging en nieuw peil peilgebied Bleiswijkse Zoom	7
3.3. Effecten	8
3.4. Beheermarge	9
3.5. Schouwpeil	9
Begrippenlijst.....	10
Bijlagen.....	12

1. Inleiding

1.1. Inleiding

Het belang van peilbeheer

Het peilbeheer, oftewel het sturen van de waterstand van het oppervlaktewater, is een belangrijke voorwaarde voor het gebruik van een gebied. Het waterpeil is mede bepalend voor de grondwaterstand, die van belang is voor onder meer de groei van gewassen, natuurwaarden en de toestand van funderingen. Het waterpeil heeft invloed op de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Ook beïnvloedt de sturing van het waterpeil de waterkwaliteit.

Bestuurlijke en juridische context: het peilbesluit

In de waterverordening Zuid-Holland, art.4.2 lid 1 is bepaald dat voor alle wateren binnen het beheergebied van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) peilbesluiten moeten worden vastgesteld, die zijn toegesneden op de actuele situatie. Daarbij zijn in eerste instantie de toegekende bestemmingen in het bestemmingsplan leidend. In peilbesluiten worden de waterpeilen en de kenmerken van het peilbeheer vastgesteld op basis van een integrale afweging van alle belangen in relatie tot oppervlaktewater en het grondwater. Deze afweging vindt plaats op basis van de geldende wettelijke verplichtingen, regelgeving en beleidsuitgangspunten van HHSK die zijn vastgesteld in de Beleidsuitwerking Peilbeheer (maart 2018).

Aanleiding tot partiële herziening peilbesluit

In het project 'Bleiswijkse Zoom natuurlijk schoner en gezonder' zijn diverse maatregelen getroffen ter verbetering van de waterkwaliteit in de Bleiswijkse Zoom. Vóór dat project had de plas in de Bleiswijkse Zoom een doorvoerfunctie, waardoor het water vanzelf op peil werd gehouden. In het project is een omleiding gecreëerd om de plas heen. Dit zorgt ervoor dat de waterstand in tijden met een neerslagtekort (meer verdamping dan neerslag) zakt. Er was in de maatregelen uit het project plan al rekening gehouden met 30 cm peilfluctuatie (vigerend peilbesluit). De ervaring van de afgelopen jaren heeft geleerd dat het bij deze peilfluctuatie soms nodig is om water vanuit de Rotte in te laten. Dit geeft risico's op blauwalgontwikkeling, wat zowel ongewenst is voor de ecologie als voor de zwemwaterfunctie. Daarom is onderzocht of het peil van de Bleiswijkse Zoom in droge tijden verder kan uitzakken. Dit wordt vastgelegd in een gedeeltelijke herziening van het peilbesluit van de Polder Bleiswijk.

1.2. Procedure

Dit document is de toelichting op het peilbesluit. Het peilbesluit volgt de openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet Bestuursrecht (AwB). Het ontwerp peilbesluit is gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze ter inzage periode zijn twee zienswijzen ontvangen. Deze zijn beantwoord in de separate 'nota van beantwoording'. Na behandeling van de zienswijzen is het peilbesluit vastgesteld door de Verenigde Vergadering van HHSK. Dit besluit staat open voor beroep.

1.3. Leeswijzer

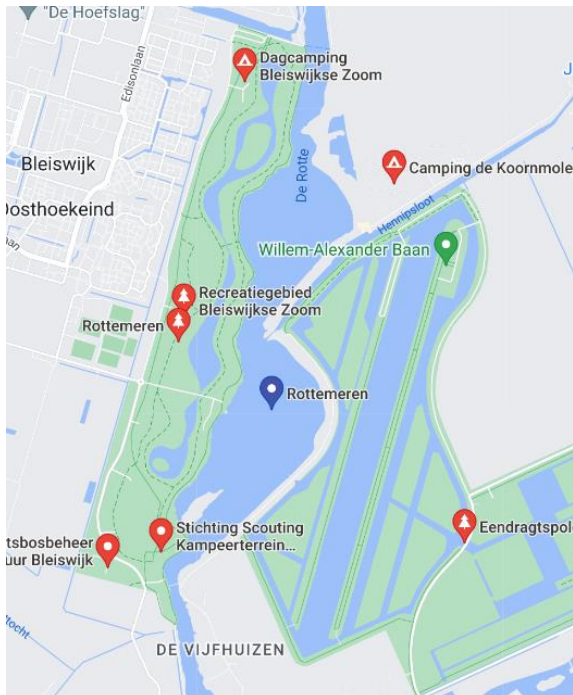
Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van het gebied, het watersysteem en het peilbeheer van de Bleiswijkse Zoom. In hoofdstuk 3 wordt het nieuwe peil beschreven en de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

2. Gebiedsbeschrijving

Gebiedskenmerken, functies en ontwikkelingen van het gebied zijn mede bepalend voor het te voeren peilbeheer en peilafwegingen. We beschrijven in dit hoofdstuk kenmerken die van invloed zijn op de peilafwegingen.

2.1. Ligging en grondgebruik

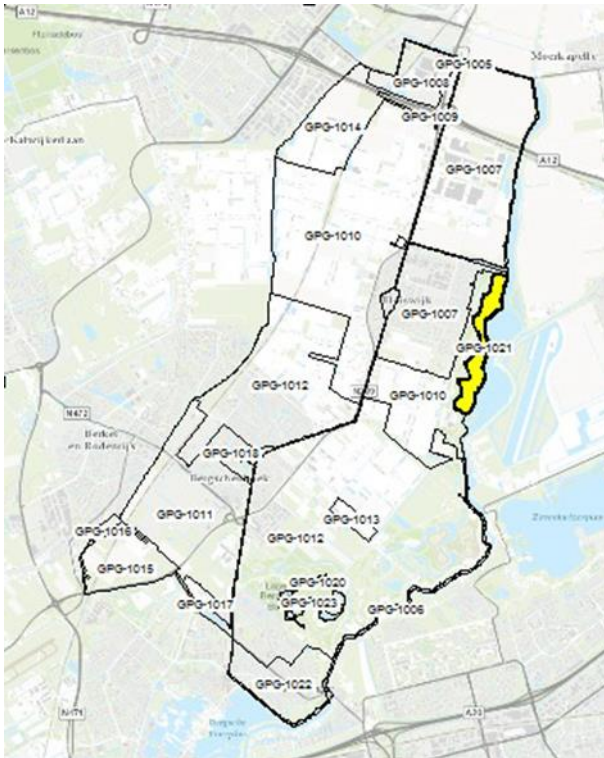
De Bleiswijkse Zoom is een recreatiegebied gelegen tussen Bleiswijk en de Rotte. Het gebied is bedoeld voor dagrecreatie en bestaat uit bos, weiden en een plas. Een deel van de plas is aangewezen als zwemlocatie. Daar zijn een strand en een ligweide. Voor kinderen zijn er enkele speelvoorzieningen. Het gebied wordt beheerd door Staatsbosbeheer in opdracht van Recreatieschap Rottemeren.

Figuur 1. Locatie van recreatiegebied Bleiswijkse Zoom (bron: Google maps).

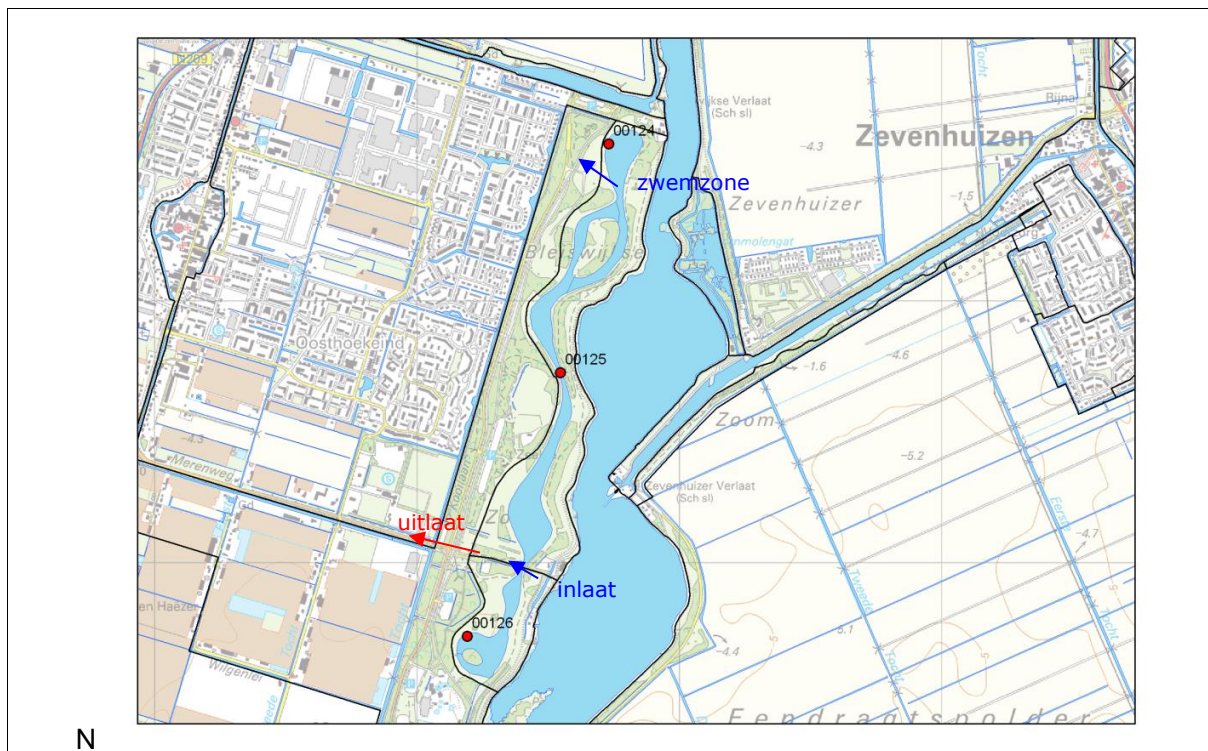
2.2. Watersysteem en peilbeheer

De Bleiswijkse Zoom maakt als peilgebied onderdeel uit van polder Bleiswijk. Zie figuur 2.

Figuur 2. Ligging van peilgebied 'Bleiswijkse Zoom' binnen polder Bleiswijk (bron: Toelichting peilbesluit polder Bleiswijk , 22 maart 2016).

De plas wordt gevoed door neerslag en kwel en kan, via een tussenboezem (met een vast peil van -2,32 m NAP), aangevuld worden met inlaatwater uit de Rotte (zie figuur 3). Het peil fluctueert tussen NAP -5,45 m en NAP -5,70 m. (Peilbesluit Polder Bleiswijk). Bij een waterpeil van -5,45 m NAP wordt overtollig water via een stuw geleid naar Bleiswijk (peilgebied GPG-1010 in figuur 2).

Figuur 3. Overzicht van het watersysteem Bleiswijkse Zoom met kunstwerken (inlaat, uitlaat), meetpunten waterkwaliteit (rode bolletjes) en ligging zwemzone.

2.3. Waterkwaliteit en ecologische waarden

In het project 'Bleiswijkse Zoom natuurlijk schoner en gezonder' (2020-2022) zijn door HHSK in samenwerking met Recreatieschap Rottemeren en de gemeente Lansingerland diverse maatregelen getroffen ter verbetering van de waterkwaliteit in de Bleiswijkse Zoom. De maatregelen waren er o.a. op gericht om zo weinig mogelijk nutriëntenrijk water met blauwalgen uit de Rotte in te laten. De plas kent nu een zoveel mogelijk natuurlijk peilverloop dat gestuurd wordt door neerslag en verdamping. Om het peil uit het peilbesluit te handhaven (-5,70/-5,45 m NAP) is echter nog steeds aanvulling vanuit de Rotte nodig. Dit leidt tot ongewenst fosfaatgehalte en kans op blauwalg, wat betekent dat instandhouding van de goede ecologische toestand in gevaar komt.

3. Peilafweging

3.1. Beleidskaders peilbeheer

Het beheer van het waterpeil (verder: peilbeheer) is een van de kernactiviteiten van HHSK. Artikel 5.2 van de Waterwet schrijft het waterschap voor om voor daartoe aan te wijzen grond- en oppervlaktewaterlichamen onder zijn beheer één of meer *peilbesluiten* vast te stellen. In een peilbesluit worden waterpeilen of bandbreedten waarbinnen waterpeilen kunnen variëren vastgesteld, die gedurende daarbij aangegeven perioden zo veel mogelijk worden gehandhaafd.

De Omgevingsvisie Zuid-Holland en Omgevingsverordening van provincie Zuid-Holland bevatten de provinciale beleidskaders hoe HHSK het peilbeheer moet uitvoeren. De Provincie Zuid-Holland stelt in de Omgevingsvisie (paragraaf. 4.2) dat de kwaliteit en functionaliteit van water optimaal moeten zijn en daarom permanent om verbetering en

bescherming vragen. Bij aanpassingen aan het watersysteem gelden twee uitgangspunten: de maatregelen zijn klimaatbestendig en de natuurlijke processen krijgen, waar dat kan, meer ruimte of worden beter benut.

Het beleid van HHSK ten aanzien van peilbeheer is opgenomen in de Beleidsuitwerking Peilbeheer (maart 2018). HHSK past voor de waterpeilen en de drooglegging strategieën toe die zo goed mogelijk aansluiten bij het gebruik en de diverse functies van het water en het gebied, ook op de langere termijn. Voor de waterkwaliteit is vooral een zo natuurlijk mogelijk peilbeheer van belang, het beperken van de aan te voeren hoeveelheid water en het beperken van kwel met een ongunstige samenstelling.

De Bleiswijkse Zoom is als waterlichaam aangewezen op basis van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). De Kaderrichtlijn Water (KRW) streeft naar een goede chemische en ecologische waterkwaliteit in (uiterlijk) 2027. Van de verschillende overheden wordt gevraagd om zich in te spannen om de waterkwaliteit niet te laten verslechteren en te verbeteren waar dat mogelijk is. Voor de Bleiswijkse Zoom betekent dit dat HHSK en haar gebiedspartners Recreatieschap Rottemeren en gemeente Lansingerland maatregelen hebben genomen om de waterkwaliteit te verbeteren en tevens een ecologisch beheerplan hebben opgesteld om de instandhouding van de natuurwaarden te borgen.

3.2. Peilafweging en nieuw peil peilgebied Bleiswijkse Zoom

De wateraanvoer van nutriëntenrijk inlaatwater vanuit de Rotte vormt een knelpunt voor de waterkwaliteit en ecologie. Voor instandhouding van de waterkwaliteit van de Bleiswijkse Zoom is het van belang om inlaat van Rotte-water te voorkomen en eigen (neerslag) water langer vast houden.

Verruiming van de bandbreedte voor het peil zal beperking tot gevolg hebben van de hoeveelheid water die uit de Rotte moet worden ingelaten om de plas aan te vullen. Voor het bepalen van de nieuwe optimale bandbreedte zijn zowel verhoging van het maximum peil als verlaging van het minimum peil onderzocht.

Verhoging van het maximum peil zal leiden tot vernatting van het terrein, vooral langs de oever. De toegankelijk van het gebied zal daardoor in het geding komen, zowel voor recreatie als voor onderhoud van het terrein. Ook gaan wortels van planten dood. Om deze redenen is verhoging van het maximum peil ongewenst.

Verlaging van het minimum peil heeft geen nadelige gevolgen voor de recreatieve functie van de Bleiswijkse Zoom in het algemeen. Droogval is echter ongewenst voor de vissen. Ook mag de stabiliteit van de waterkeringen niet in gevaar komen. Uit hydrologische berekeningen blijkt dat verlaging van het minimum peil met 30 cm voldoende zal zijn om de hoeveelheid water die uit de Rotte wordt ingelaten in de plas, zo veel mogelijk te beperken. Verwacht wordt dat het niet of nauwelijks nodig zal zijn de plas aan te vullen met water uit de Rotte. De plas zal voornamelijk worden gevoed door neerslag en kwel. Het nieuwe minimum peil garandeert voldoende waterdiepte voor vissen. Er zijn voldoende diepe plekken in de plas waar zij zich kunnen terugtrekken (zie kaart 2 'Waterbodemhoogte').

Om bovenstaande redenen wordt het minimum peil voor de Bleiswijkse Zoom met 30 cm verlaagd. Het oude en nieuwe peil voor de Bleiswijkse Zoom zijn weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Oud en nieuw peil voor peilgebied "Bleiswijkse Zoom".

Peilgebied (nieuwe code)	Oud peil (m NAP)	Nieuw peil (m NAP)
Bleiswijkse Zoom (GPG-1359)	Flexibel -5,70/-5,45	Flexibel -6,00/-5,45

De grotere bandbreedte heeft als doel om in droge tijden het peil te kunnen laten uitzakken. Hiermee wordt de inlaat van water en daarmee de toevoer van nutriënten en sulfaat en (blauw)algen beperkt. Ook draagt fluctuatie bij aan de ontwikkeling en instandhouding van een gevarieerde oevervegetatie van voldoende omvang. De frequentie en mate van uitzakken is afhankelijk van de frequentie en mate waarin zich droogte zal voordoen.

Peilbeheer

Gestuurd wordt op het vasthouden van regenwater en het zoveel mogelijk voorkomen van inlaatwater voor peilbeheersing. Binnen de bandbreedte van het peilbesluit (-6,00/-5,45 m NAP) zal sprake zijn van 'natuurlijk peilverloop', dat wil zeggen:

- Wanneer als gevolg van neerslag het peil tot boven de bovenkant van de bandbreedte (-5,45 m NAP) stijgt, zal zo min mogelijk water worden afgevoerd als nodig is om het maximum peil van -5,45 m NAP weer te bereiken.
- Wanneer als gevolg van langdurige droogte het peil onder de onderkant van de bandbreedte (-6,00 m NAP) zakt, zal zo min mogelijk water worden ingelaten als nodig is om het minimum peil van -6,00 m NAP weer te bereiken. De ondergrens van de bandbreedte zal naar verwachting niet of zelden bereikt worden.

3.3. Effecten

De instelling van een ruimere peilvariatie bij de Bleiswijkse Zoom leidt naar verwachting tot de volgende effecten.

Waterkwaliteit en ecologie

De invoering van een grotere bandbreedte voor flexibel peilbeheer in de Bleiswijkse Zoom is het mogelijk de Bleiswijkse Zoom zoveel mogelijk te isoleren van de Rotte en kan voorkomen worden dat waterinlaat van de Rotte nodig is dat fosfaat en blauwalg bevat. Dit zal bijdragen aan de instandhouding van de waterkwaliteit in de Bleiswijkse Zoom. Voor vissen zal voldoende waterdiepte overblijven indien het waterpeil uitzakt tot de onderkant van de bandbreedte.

Recreatie algemeen

Voor de recreatieve functie van de Bleiswijkse Zoom zal uitzakken van het waterpeil naar verwachting geen belemmering vormen.

Zwemwaterlocatie

Als de waterdiepte erg klein is, dan is het effect van eventuele bacteriologische verontreinigingen mogelijk groter (zelfde hoeveelheid bacteriën maar minder water). Verwacht wordt echter dat dit effect niet zodanig groot zal zijn dat dit leidt tot meer zwemwaarschuwingen of -verboden.

Een ander risico betreft de waterdiepte die mogelijk als beperkend voor de recreatieve mogelijkheden kan worden ervaren. Net zoals in de huidige situatie het geval is, kan Provincie Zuid-Holland (PZH), via haar uitvoeringsorganisatie Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) besluiten tot een zwemwaarschuwing en/of verbod wanneer de hygiëne of de veiligheid ontoereikend zijn. De waterdiepte zou om die reden aanleiding kunnen geven tot een zwemwaarschuwing. Dit is ter beoordeling aan ODMH. Met PZH en ODMH is contact geweest hierover.

Na instelling van de nieuwe bandbreedte voor het peil zal worden onderzocht wat het effect van de grotere bandbreedte in het peil is op de zwemfunctie van de Bleiswijkse Zoom. Zo nodig zal het zwemgedeelte voor kinderen (de 'ballenlijn') worden aangepast en/of zal het zwemstrand (zandgedeelte) worden uitgebreid om te waarborgen dat de zwemfunctie ook bij laag waterpeil wordt ondersteund.

Bodemdaling

Het bodemtype in de Bleiswijkse Zoom, lichte klei, is weinig gevoelig voor bodemdaling. Gezien daarnaast de incidentele en tijdelijke aard van de verlaging worden geen effecten verwacht op bodemdaling.

Waterkeringen

Er worden geen effecten verwacht op de waterkeringen. De stabiliteit van de waterkeringen komt niet in gevaar.

3.4. Beheermarge

De waterpeilen zoals omschreven in de voorgaande paragrafen zijn de waterpeilen die worden gehandhaafd binnen dit peilbesluit. Deze waterpeilen gelden onder normale omstandigheden. Tijdelijke fluctuaties als gevolg van aan- en afvoer van water, weersomstandigheden zoals hevige regenval en opwaaiing kunnen voorkomen. Bij het peilbeheer wordt ernaar gestreefd dat het in het peilbesluit vastgelegde waterpeil als gemiddelde van deze fluctuaties wordt bereikt.

3.5. Schouwpeil

Het schouwpeil is het waterpeil dat het referentieniveau is voor het voeren van de schouw, het afhandelen van vergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan watergangen. Bij een flexibel waterpeil wordt in principe de ondergrens aangehouden als schouwpeil. In dít geval wordt het schouwpeil ongewijzigd gelaten ten opzichte van het vorige peilbesluit. Het schouwpeil voldoet, omdat de waterdiepte voldoet voor de functies van de plas. Bij uitzakken van het peil in geval van droogte neemt de waterdiepte kortdurend af, maar blijft voldoende voor de functies van de plas (zie paragraaf 3.2). Er is daarom geen noodzaak het schouwpeil aan te passen. Zie tabel 3.2. Het schouwpeil is opgenomen in het peilbesluit.

Tabel 3.2 Oud en nieuw schouwpeil voor peilgebied "Bleiswijkse Zoom".

Peilgebied (nieuwe code)	Oud schouwpeil (m NAP)	Nieuw schouwpeil (m NAP)
Bleiswijkse Zoom (GPG-1359)	-5,60	-5,60

Begrippenlijst

Afwijkend peil

Zie Peilafwijking.

Bandbreedte

Het verschil tussen een boven- en ondergrens, bijvoorbeeld bij een flexibel waterpeil.

Beheermarge

De beheermarge is de tijdelijke afwijking van het waterpeil in een peilgebied die optreedt als gevolg van natuurlijke verschijnselen en ingrepen die nodig zijn om het streefpeil te handhaven. Voorbeelden hiervan zijn: tijdelijk verhang door aan en uitzetten van het gemaal, verhoging van het waterpeil tijdens wateraanvoer of door opwaaiing of afwaaiing.

Bodemdaling

Zie maaiveldaling.

Drooglegging

Het hoogteverschil tussen de waterspiegel/het waterpeil in een waterloop en het naastgelegen grondoppervlak/maaiveld.

Flexibel peil

Een peilregime waarin een waterstand tussen een vastgestelde onder- en bovengrens wordt nagestreefd. Dit kan op verschillende manieren ingevuld worden.

Hoogwatervoorziening

Vergunde peilafwijking waar een hoger waterpeil wordt gevoerd dan in het vastgestelde peilgebied. Ook "opmaling" genoemd.

Indexatie

Zie "peilindexatie".

Maaiveldaling

De mate waarin de bovenkant van de bodem daalt in een bepaalde tijd. Diverse processen kunnen de daling veroorzaken.

Onderbemaling

Vergunde peilafwijking waar een lager waterpeil wordt gevoerd dan in het vastgestelde peilgebied.

Ontwateringsdiepte

Het verschil tussen het maaiveld (bovenzijde grond) en de grondwaterstand op dat punt.

Opmaling

Vergunde peilafwijking waar een hoger waterpeil wordt gevoerd dan in het vastgestelde peilgebied. Ook "hoogwatervoorziening" genoemd.

Peil

Hoogte van het oppervlaktewater ten opzichte van NAP (Normaal Amsterdams Peil). Ook "waterpeil" genoemd.

Peilafweging

Afweging op welke hoogte het waterpeil ingesteld moet worden.

Peilafwijking

Een afgebakend gedeelte van een peilgebied waarvoor een watervergunning van toepassing is voor een van het peilbesluit afwijkend waterpeil. Dit kan een opmaling of hoogwatervoorziening zijn bij een hoger peil. Of een onderbemaling bij een lager peil.

Peilbeheer

Inspanningsverplichting voor het beheren van het waterpeil van het oppervlaktewater in een bepaald gebied, gericht op het handhaven van het vastgestelde peilregime of waterhoogte binnen de vastgestelde bandbreedte.

Peilbesluit

Besluit van een waterschap over de hoogte van het waterpeil.

Peilbesluitgebied

Het gebied waar een besluit van een waterschap over de hoogte van het waterpeil in oppervlaktewater van kracht is.

Peilgebied

Een peilgebied is een waterstaatkundige eenheid waarbinnen hetzelfde waterpeil of peilregime wordt beheerd.

Peilfixatie

Het gelijk houden van het waterpeil ten opzichte van NAP, ook als er sprake is van maaiveldddaling.

Peilindexatie

Geleidelijke aanpassing van het waterpeil aan een verandering, zoals de maaiveldddaling.

Peilscheiding

Een peilscheiding is een dam, stuw, overstort- of doorlaatconstructie of natuurlijke hoogteligging die twee peilgebieden van elkaar scheidt.

Schouwpeil

In het peilbesluit vastgesteld waterpeil dat het referentieniveau is voor het voeren van de schouw, het afhandelen van vergunningen en het uitvoeren van onderhoud aan watergangen. Bij een flexibel waterpeil wordt in principe de ondergrens aangehouden als schouwpeil.

Veenoxidatie

De afbraak van venig materiaal in de bodem als er zuurstof bij het veen kan komen.

Vigerend peilbesluit

Het op het moment van schrijven (van deze toelichting) officieel van toepassing zijnde peilbesluit.

Waterpeil

Vastgelegde hoogte van het oppervlaktewater ten opzichte van NAP (Normaal Amsterdams Peil). Ook "peil" genoemd.

Waterstand

Hoogte van het oppervlaktewater op een bepaald moment ten opzichte van NAP (Normaal Amsterdams Peil).

Bijlagen

- Bijlage 1. Peilbesluitkaart
- Bijlage 2. Waterbodemhoogtekaart